

LISTA BRZE PROVJERE

KAKO POSTUPATI KOD POZIVANJA U SLUČAJU TRAŽENJA POMOĆI

- Stanite i razmislite gdje se nalazite.
- Za pomoć nazovite telefonski broj vatrogasaca 123 ili 121. Ne računajte da su već drugi dojavili događaj.
- Počnite razgovor odmah govoreći polako i razgovjetno, šta se dogodilo, gdje se dogodilo, kada se dogodilo i ima li ozlijeđenih.
- Navedite tačnu adresu mjesta nesreće i osobno dočekajte pomoć.
- Budite spremni dati daljnje informacije i osobne podatke (ime i prezime).
- Završite razgovor kada vam služba koju ste kontaktirali to dozvoli.
- Vaš razgovor neće odgoditi upućivanje pomoći, jer pomoć može biti upućena i dok je razgovor u toku. Recite sve što ste zapazili, vidjeli ili čuli.
- Ne telefonirajte na liniji dok ne dođe pomoć. Služba koju ste kontaktirali možda će trebati dodatne informacije.
- Dojava nepostojećeg događaja je zakonom kažnjiva.

Program edukacije stanovništva za sprovođenje mjera lične i uzajamne zaštite građana

KONTAKTI ZA POMOĆ

Operativni centar Civilne zaštite (hitni slučaj zbog poplave/oluje)	121 www.cz.zdk.ba
Opasnost po život policija	122
Hitna pomoć vatrogasci	123
Hitna medicinska pomoć	124
PTT - informacije	1182/1188
BIHAMK (stanje i pomoć na putevima)	033 1282 www.bihamk.ba
Federalni hidrometeorološki zavod BiH (METEO ALARM by METEOBIH)	033 276 700 033 442 435 www.fhmzbih.gov.ba

UPIŠITE SLJEDEĆE BROJEVE:

- Vaša općina: ✍
- Vaša općinska služba CZ: ✍
- Vaš opskrbljivač struje: ✍
- Vaš opskrbljivač vode: ✍
- Vaš opskrbljivač plina: ✍
- Vaš upravitelj stambenog objekta: ✍
- Vaše osiguravajuće društvo: ✍
- Vaš porodični ljekar: ✍

Za više informacija slušajte lokalnu radio stanicu.
Frekvencija lokalne radio stanice: ✍

Bolje je osigurati se nego požaliti zbog toga

JESTE LI PRIPREMLJENI ZA SLUČAJ OPASNOSTI OD KLIZIŠTA I ODRONA?

ŠTA UČINITI U SLUČAJU KLIZIŠTA I ODRONA?

Postovani sugrađani,
Mnogi su od nas doživjeli neki neugodan događaj pri kojem su trebali pomoć neke od specijalizovanih službi. Ponekad događaj toliko snažno psihološki djeluje da je potrebno vrijeme za snalaženje i pozivanje pomoći. Ovi savjeti će Vama pomoći u tome. Proučite ih i sa njima upoznajte članove Vaše porodice, kako biste znali šta činiti u datom slučaju. Posebno je važno poučiti djecu, kako se zaštititi u opasnim situacijama. Lični primjer odraslih prema ovoj problematici od ključnog je značaja za ovladavanje i prihvatanje sigurnosnih mjera lične i uzajamne zaštite građana, član 41. Zakona o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća („Službene novine Federacije BiH“, br.39/03, 22/06 i 43/10).

JESTE LI PRIPREMLJENI ZA SLUČAJ OPASNOSTI OD KLIZIŠTA I ODRONA?

Planirajte sljedeće sa cijelom porodicom:

1. Napravite svoj Plan spašavanja i pripremite paket prve pomoći u hitnim slučajevima.
2. Pratite stanje terena i promjena na zidovima i temeljima kuće, posebno nakon obilnih kiša ili otapanja snijega.
3. Budite spremni da se preselite na sigurnije mjesto, naručito ako Vam je objekat na strmoj padini, ugrožen mogućim klizištem i odronom.
4. Ne dopustite djeci da se igraju vani u blizini kosina gdje postoji mogućnost otkidanja stijenskih masa.
5. Planirajte kako upozoriti i ostale stanare u zgradi na opasnosti i kako se mogu spasiti.

Za više informacija i pomoć u izradi plana za spašavanje u slučaju nevremena posjetite općinsku službu Civilne zaštite i website Kantonalne uprave Civilne zaštite ZDK
www.cz.zdk.ba

direktor Sead Džanović, prof.odb. i sig.

NE DOZVOLITE DA SE NESREĆA DOGODI!

POMOZITE STARIJIM I INVALIDNIM OSOBAMA!

ZAŠTITITE SVOJU PORODICU,
ŽIVOTINJE I IMOVINU!

KOMŠIJA POMAŽE KOMŠIJI!

ŠTA ČINITI DA SE ZAŠTITIMO?

ŠTA MOŽETE UČINITI I KAKO SE ZAŠTITI OD KLIZIŠTA I ODRONA!

Vi trebate biti svjesni da veliki broj klizišta je nastao prvenstveno ljudskim faktorom, kao što je bespravna i nestručna gradnja stambenih i drugih objekata, gradnja na nestabilnim ili uslovno stabilnim terenima, na površinama gdje nije regulisano prikupljanje i kanaliziranje oborinskih i otpadnih voda, gdje je neregulisano oticanje voda sa saobraćajnica ili neizgrađenost kanalizacione mreže, sprečavanje dreniranja terena i objekata, ogoljavanje pošumljenih područja požarom ili sječom. Zato bez obzira gdje živite, a pogotovo ako imate namjeru graditi kuću:

- Provjerite u općini u katastru klizišta Vašu parcelu, na kojoj razmišljate graditi.
- Ne gradite u područjima gdje je i ranije bilo klizišta.
- Ne gradite na strmim padinama, ne vršite zasjecanje i podsjecanje podnožja padina ili u blizini drenaža ili prirodne erozije doline.
- Ako niste još počeli sa gradnjom, pitajte stručnjake, kontaktirajte starosjedioce, saznajte povijest tog područja i utvrdite da li stvarno treba graditi na tom mjestu.
- Ako idete s gradnjom, obezbjedite urbanističku i građevinsku saglasnost nadležnog općinskog organa.
- Ostavite stabla i grmlje koje je duboko ukorjenjeno na padinama, iznad i ispod kuće.
- Suzdržite se velikog popločavanja i kanala kojim ćete oborinske vode prikupljati na jednom mjestu.
- Suzdržite se od prevelike težine objekta na nestabilnoj podlozi.
- Vodite računa, neispravne vodovodne i kanalizacione instalacije i septičke jame, doprinose klizanju terena.
- Čuvajte se mijenjanja prirodnog toka potoka i riječica, to može prouzrokovati probleme, ako ne za Vas onda drugima.
- Neregulisano oticanje voda sa saobraćajnica i odvodnjavanje voda sa većih površina, stalno i intenzivno zasićuje teren vodama i povećava pritisak podzemne vode, što dovodi do erozija, a kasnije i do klizišta.
- Ako postoji realna opasnost od klizišta razgovarajte sa osiguravajućom kućom, štete od klizišta mogu biti pokrivena policom osiguranja.

KAKO POSTUPATI U SLUČAJU POJAVE KLIZIŠTA I ODRONA?

UPOZORENJA O POSTOJANJU KLIZIŠTA!

Promjene se javljaju u Vašem krajoliku, kao što su:

- Zadržavanje oborinskih voda na padinama.
- Zemljišno pokretanje, mali nabori zemlje u obliku tobogana.
- Vrata ili prozori se teže otvaraju ili slabije dihtuju.
- Nove pukotine se javljaju u gipsu, opeki i crijevu.
- Izvan temelja, povlačenje stepenica od kuće.
- Polagan razvoj i širenje pukotina koje se pojavljuju na tlu ili na betoniranim površinama, kao što su ulice ili pješačke staze.
- Prekid podzemnih komunalnih vodova.
- Ispupčenja koja se pojavljuju na dnu nagiba.
- Voda prodire u podrumске prostorije i javlja se na novim mjestima.
- Ograde, potporni zidovi, komunalni stupovi, drveće se pomalo pomjera ili naginje.
- Prisustvo barske vegetacije i vrba na strmim padinama.
- Neobični zvukovi, izazvani pomjeranjem stabla ili pucanja cigle ili blokova na kući i opadanje fasade.

ŠTA TREBA ČINITI KOD POSTOJANJA KLIZIŠTA?

- Budite oprezni, posebno nakon dužeg razdoblja obilnih kiša ili topljenja velikog snijega.
- Ako ste u području osjetljivom na klizište i odrone, razmislite koliko je sigurno ostati u kući.
- Uspostavite monitoring, česti pregledi pukotina na objektu i zemljištu.
- Vršite odmah zatvaranje pukotina na zemljištu.
- Skupite i sprovedite sve vode iz zone klizišta.
- Isplanirajte teren da nema prirodnih udolina u kojima se skupljaju površinske vode.
- Drenažni radovi, popravak kanalizacionih i vodovodnih instalacija, su prioritet.
- Slušajte i pratite bilo kakve neobične zvukove koji ukazuju na kretanje zemljišta.
- Ako ste u blizini potoka ili kanala, budite oprezni za bilo koji nagli porast ili smanjenje protoka vode ili naglog zamučivanja vode.

NEPOSREDNA OPASNOST OD KLIZIŠTA?

Obratite se općinskoj službi civilne zaštite tel.121 ili općinskoj službi (za prostorno uređenje), koja Vam je izdala urbanističku i građevinsku dozvolu za gradnju objekta. Lokalni dužnosnici su najbolje osobe koje su u stanju procijeniti potencijalnu opasnost. Šta Vi možete učiniti:

- Obavijestite o svojim sumnjama susjeda.
- Napustite mjesto opasnosti bez odlaganja.
- Ono što već sad možete učiniti, uradite Vaš Plan spašavanja u hitnim slučajevima.
- Pokušajte kompletirati Vaš paket prve pomoći i prije nužde. Možda ćete se morati evakuirati veoma brzo i vjerovatno nećete imati vremena za traženje stvari ili ići u prodavnicu za njih.
- Uradite li to, zajedno sa članovima Vaše porodice prije nepovoljnog događaja, Vi ste pripravnici za reagirati u hitnim situacijama.

ŠTA NAKON AKTIVIRANJA KLIZIŠTA ILI ODRONA?

- Ostanite podalje od ugroženog područja, a posebno djeca i starije osobe.
- Slušajte upozorenja lokalnih dužnosnika i povjerenika civilne zaštite.
- Budite oprezni od moguće bujične poplave, koje se mogu pojaviti nakon klizišta ili odrona.
- Provjerite ima li ozlijeđenih i zarobljenih osoba u blizini mjesta događaja, bez ulaska izravno u putanju klizišta ili odrona.
- Usmjerite spasioce na mjesto gdje se nalaze ugrožena lica.
- Pružite pomoć susjedima, a naročito starijim, invalidima i majkama sa malom djecom.
- Potražite informacije o stanju napojnih vodova.
- Provjerite uz mjere ličnog opreza stanje temelja, zidova i dimljaka kuće.
- Ako Vam je savjetovano ili naređeno od strane organa civilne zaštite da se evakuirate, učinite to ODMAH.
- Zaštitite stoku i kućne ljubimce, oni očekuju Vašu pomoć, evakuišite ih na sigurnije mjesto.

OPORAVAK OD NESREĆE UZROKOVANE KLIZIŠTEM

Oporavak od ove prirodne nesreće je obično postupan i dug postupak, traje nekad i mjesecima. Sigurnost Vas i Vaše obitelji je na prvom mjestu, zato:

- Zaštitite i osigurajte sebi i članovima obitelji zdravlje.
- Budite svjesni iscrpljenosti, postavite prioritete i rješavajte ih jedan po jedan.

Kontaktirajte lokalne dužnosnike, da biste saznali šta su oni planirali činiti, da se i Vi uključite, kako bi se spriječila veća posljedice nesreće i prišlo oporavku u Vašem području.

- Pripremljenost može smanjiti štete i Vama i zajednici.
- Pripremite se za slučaj aktiviranja klizišta.
- Pratite informacije i vremensku prognozu.
- Pratite promjene na tlu i na kući.
- Morate znati šta treba činiti i kada je potrebno.
- Tražite savjet od stručnjaka za procjenu opasnosti od klizišta i šta činiti da bi ublažili rizik od klizišta.

ŠTA VAM MI MOŽEMO POMOĆI?

- Civilna zaštita i crveni križ - pomoć u evakuaciji.
- Osiguravajuće društvo - nadoknadu štete
- Općina - privremen smještaj, materijalna ili drugu pomoć ovisno od raspoloživih sredstava u budžetu. Uvjetno, samo za objekat koji ima urbanističku i građevinsku saglasnost i obavljen tehnički pregled.

Okupite svoju porodicu, vježbajte i ponavljajte svoj plan. Sa Vašom djecom kroz igru, kviz znanja, provjerite da li su zapamtili šta im je činiti u slučaju klizišta i odrona.

Sa Vama uvijek Vaš komplet potrebnih stvari u hitnim slučajevima:

lična dokumenta	topla odjeća
baterijska lampa	boce vode
kutija prve pomoći	mobitel sa punjačem
rezervna baterija	prijenosni radio
konzervirana hrana	vaš plan u hitnim
vreća za spavanje	situacijama

Ova knjižica je informativnog karaktera i nije namjenjena za čitanje prilikom nesreće, jer tad date informacije i upute morate znati sprovesti, ako želite spasiti sebe, Vašu porodicu i prijatelje.

DA LI STE VI SPREMNI ZA SLUČAJ PRIRODNIH NEPOGODA?
UKOLIKO NISTE. ČEKA VAS...